



HET MOET ECHT

ANDERS

Partijprogramma Fryslân

Provinciale Statenverkiezingen 2023

Beste kiezer,

Nederland staat op een kruispunt.

Van asiel tot koopkracht en van stikstof tot energie; Nederland slaapt zich onder Rutte van crisis naar crisis. En dat is geen natuurfenomeen. Het is het gevolg van verkeerde politieke keuzes en de politieke onmacht en onwil om de juiste koerswijziging in te zetten.

De gevolgen ervaren miljoenen Nederlanders iedere dag. Ook in uw provincie.

Steeds meer asielopvang als gevolg van de ongeremde asielinstroom. Een horizon die steeds meer ontsierd raakt door windturbines. De middenklasse die dreigt om te vallen door jarenlange lastenverzwaringen. Jongeren die door de woningnood tot hun dertigste thuis wonen of hun vertrouwde dorp of stad achter zich moeten laten. De agrarische sector die in haar voortbestaan wordt bedreigd door absurde stikstofregels.

Kortom: wie naar Nederland anno 2023 kijkt zakt de moed soms in de schoenen.

Maar het is niet te laat. Want het kan echt anders.

Precies daarom zijn wij JA21 begonnen. Als het juiste antwoord op de problemen van deze tijd. Om die rechtse kiezer, die al twintig jaar wacht op een stevige, nuchtere, resultaatgerichte partij op rechts, eindelijk waar voor zijn stem te geven.

Op 15 maart kunt u de koers van Nederland veranderen. Met een stem op JA21 zorgt u er niet alleen voor dat ons unieke geluid voet aan de grond krijgt in uw provincie, maar maakt u JA21 tevens een grote machtsfactor in de Eerste Kamer.

Wij vragen om uw vertrouwen. Doe mee, maak JA21 groot en ga met ons de strijd aan voor een beter Nederland.

Het moet echt anders.



Joost Eerdmans



Annabel Nanninga

Asiel en Migratie

Het Nederlandse asielbeleid is failliet. Door het falende beleid van de opeenvolgende kabinetten Rutte verkeert ons land in een permanente asielcrisis. De instroom is torenhoog en zal alleen maar verder toenemen. Het COA geeft aan op 1 januari 2024 maar liefst 75.000 opvangplekken nodig te hebben. Een verdrievoudiging ten opzichte van 2020. Toch doet het kabinet nog altijd niets aan instroombeperking. Het enige antwoord van Rutte en VVD-staatssecretaris Van der Burg op de ongebreidelde instroom is: meer opvangplekken.

Het kabinet zadelt provincies en gemeenten op met de gevolgen van dit falende asielbeleid. Bijvoorbeeld door gemeenten te verplichten grote aantallen statushouders een sociale huurwoning te geven en de provincie verantwoordelijk te maken voor het controleren en sanctioneren van gemeenten die deze opgave niet kunnen vervullen. En nu ook via de asioldwangwet waarmee het kabinet gemeenten via de provincies wettelijk verplicht tot asielopvang.

JA21 gaat er zowel in Fryslân als in de Eerste Kamer alles aan doen om dit onhoudbare beleid te stoppen. Nederland heeft niet nóg meer asielinstroom en een dwangwet nodig, maar een asielstop en invoering van het Deense asielmodel.

JA21 wil:

- Geen ruimte voor asielopvang in de provincie
- Geen medewerking vanuit de provincie aan dwang richting gemeenten om asielzoekers op te vangen
- Geen sancties vanuit de provincie richting gemeenten die de taakstelling voor de huisvesting van statushouders niet halen
- Aan de landelijke en provinciale regietafels aandringen op instroombeperking in plaats van nieuwe opvanglocaties

Klimaat en Energie

JA21 wil een betrouwbaar en solide energienetwerk. Dat lukt niet met de wiebelstroom van windturbines en grootschalige zonnepanelen. Daarom is het onvermijdelijk om voorlopig gebruik te blijven maken van fossiele brandstoffen. Moderne kernenergie als schone en veilige bron van energie is zeer welkom.

Voor Fryslân is onze open ruimte één van de belangrijkste karakteristieken. We plaatsen geen nieuwe windturbines en enorme zonnepanelen. In Fryslân zien we juist mogelijkheden voor één of meerdere moderne kerncentrales (SMR). Deze kleine modulaire kerncentrales hebben met minimale impact op de omgeving een positieve invloed op de lokale economie, werkgelegenheid en infrastructuur.



JA21 wil:

- Ruimte voor een moderne kerncentrale in Fryslân
- Geen nieuwe windturbines op land
- Geen grootschalige zonnepanelen
- Actief locaties aanbieden bij het Rijk voor de bouw van een kerncentrale. Mogelijke locaties zijn energiecentrale Burgum en de Afsluitdijk
- Het faciliteren van een testlocatie voor bijvoorbeeld kleinschalige modulaire reactoren en/of gesmolten zout-reactoren
- Bij de opwek van energie altijd rekening houden met de impact op de omgeving
- De opbrengsten van 'Windpark Fryslân' ten goede laten komen aan alle Friezen en niet oormerken voor de groene agenda
- Productie van biogas/groengas op lokaal niveau stimuleren

Stikstof

Nederland gaat gebukt onder het juk van een zelfgecreëerde stikstofcrisis. De woningbouw ligt ondanks het gigantische woningtekort op zijn gat, infrastructurele projecten liggen stil, automobilisten plukken de wrange vruchten en de luchtvaartbranche krijgt harde klappen. Maar het hardst geraakt worden zonder twijfel onze boeren. De landbouwsector wordt in haar voortbestaan bedreigd. Talloze familiebedrijven, soms al generaties oud, dreigen te verdwijnen. En daarmee ook de ziel van het platteland. Dit heeft grote impact op Fryslân.

Dit alles is het gevolg van het totaal irrationele stikstofbeleid van het kabinet. Een beleid gebaseerd op rekenmodellen om de door onszelf gecreëerde Natura 2000-gebieden in stand te houden. Gebieden die niet gekenmerkt worden door vrije natuur, maar door

een bureaucratisch label. Het huidige beleid hanteert een dusdanig strenge drempelwaarde, dat vrijwel iedere activiteit waarbij stikstof vrijkomt onmogelijk is gemaakt.

In plaats van te kiezen voor wetswijzigingen om Nederland uit de stikstofwurggreep te halen, kiest het kabinet met de provincies in haar kielzog voor het fors terugdringen van het aantal agrarische bedrijven.

JA21 maakt andere keuzes. Onze Statenleden zullen zich na 15 maart iedere dag gaan inzetten voor de broodnodige koerswijziging in het stikstofdossier. Met krachtige, realistische én haalbare alternatieven.

JA21 wil:

- Zich vanuit de provincie fel verzetten tegen het landelijke stikstofbeleid
- Geen gedwongen uitkoop of onteigening van boeren vanwege stikstof
- Een schot tussen stikstof- en ammoniakuitstoot: ook geen uitkoop of onteigening van boeren ten faveure van andere activiteiten
- Het aantal natuurgebieden met een Natura 2000-stempel terugbrengen
- Vertrouwen op de innovatiekracht van de agrarische sector
- Een landelijke reparatiewet om de provincie te bevrijden uit de onrealistische stikstofwetgeving
- De onhaalbare stikstofwaarden (KDW's) schrappen en uitgaan van de daadwerkelijke staat van de natuur
- Natuurbeleid baseren op concrete metingen in plaats van rekenmodellen
- Invoering van een opgehoogde drempelwaarde van 1 mol
- Spoedwoningbouw aanmerken als 'algemeen belang': woningmarkt van het stikstofslot
- Inzet om PAS melders en andere prioritaire knelgevallen tegemoet te komen. De onhaalbare stikstofwaarden (KDW's) schrappen en uitgaan van de daadwerkelijke staat van de natuur

Wonen en Ruimtelijke Ordening

Door de jarenlange verwaarlozing van de woningmarkt kent Nederland een schrikbarend tekort van 350.000 woningen. Hierdoor moeten er overal rap nieuwe woningen gebouwd worden.

In Fryslân is er ook een woningbouwbehoefte. We kijken dan voornamelijk naar woningen voor de eigen inwoners, zodat jongeren en ouderen in hun eigen stad of dorp kunnen blijven wonen en voorzieningen in kleine kernen op peil blijven.

In het Deltaplan is de bouw van 45.000 woningen afgesproken. Een flink deel van de Friezen geeft aan dat 25.000 woningen voldoende zou moeten zijn. Het behoud van de Friese landschapskarakteristieken is belangrijk. JA21 wil bouwen aan de randen van dorpen en steden mogelijk maken als er geen inbreidingsmogelijkheden meer zijn.



JA21 wil:

- Inzetten op inbreiding van woningbouw in dorpen en steden
- Bouwen aan de randen van dorpen en steden als inbreiding niet mogelijk is, zodat jongeren en ouderen in hun eigen stad of dorp kunnen blijven wonen
- Bij de woningbouw focussen op mogelijkheden voor starters om in hun dorp te blijven wonen
- Gemeenten stimuleren om betaalbare woningen te bouwen binnen de gemeentegrenzen
- Inzetten op de bouw van woningen en de realisatie van toekomstbestendige banen in dorpen, om zo ook de voorzieningen in deze kernen te behouden
- Geen maatregelen vanuit de provincie richting gemeenten die de taakstelling voor het huisvesten van statushouders niet halen
- Ruimte voor permanente bewoning in recreatieparken indien nodig

Mobiliteit

JA21 staat voor een goed bereikbare provincie. Een goede infrastructuur is van vitaal belang voor de economie. Daarom moeten we blijven investeren in onderhoud, opwaarderen en uitbreiden van ons wegennet en onze spoor- en waterverbindingen. Het uit de auto treiteren van hardwerkende Nederlanders onder het mom van 'duurzaamheid' moet afgelopen zijn. Daarnaast willen wij inzetten op het bereikbaar houden van onze kleine kernen door de inzet van (kleine) bussen.

JA21 is sterk voorstander van de aanleg van de Lelylijn als een robuuste OV-verbinding tussen de Noordelijke provincies en andere delen van Nederland. Veel treinreizigers worden dagelijks geconfronteerd met de kwetsbaarheid van de huidige spoorverbinding van en naar het Noorden. De komst van de Lelylijn zorgt voor een gunstig vestigingsklimaat en draagt daarmee bij aan de leefbaarheid van ons platteland.



JA21 wil:

- Aanleg van de Lelylijn, langs de bestaande snelwegen, om een robuuste verbinding tussen Fryslân en de rest van Nederland te realiseren
- Een fijnmazig en betaalbaar openbaar vervoersnetwerk
- Inpassing en verduurzaming van het Openbaar Vervoer aan de markt laten
- Kleine kernen bereikbaar houden door een dekkend netwerk van openbaar vervoer

Economie

Het MKB is de banenmotor voor de Friese economie. JA21 wil het Friese MKB faciliteren bij het doorstaan van de energiecrisis. Om het wegvloeien van kennis uit Fryslân tegen te gaan willen we ruimte bieden aan een robuust bedrijfsleven met toekomstbestendige werkgelegenheid.

Toerisme en recreatie zijn cruciaal voor de economie van Fryslân. Ruim 20.000 Friezen werken in de logiesector. JA21 wil brede welvaart door toerisme stimuleren. We zien daarnaast kansen voor zakelijk toerisme. Zakelijk toerisme zorgt namelijk voor meer spreiding over de seizoenen. Ook kan het de aantrekkelijkheid van Fryslân als kennisprovincie bevorderen en leiden tot vestiging van bedrijven in de provincie.



JA21 wil:

- Energieadvies en laagdrempelige energiebesparende maatregelen voor het MKB hands-on faciliteren
- Een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven om zo werkgelegenheid te vergroten
- Een eenduidig overheidsloket voor ondernemers
- Toerisme en recreatie in Fryslân stimuleren
- Meer inzetten op zakelijk toerisme

Natuur, Landbouw en Platteland

JA21 hecht waarde aan behoud van het Friese landschap. De karakteristieke natuurgebieden en het open karakter willen we zoveel mogelijk behouden en is altijd onderdeel van afwegingen wanneer er ontwikkelingen zijn in het buitengebied.

In kleine Friese dorpen is er een leegloop van voorzieningen gaande. Scholen, verenigingen, brievenbussen, pinautomaten, huisartsen en winkels verdwijnen steeds meer uit de kleine dorpen onder het mom van efficiëntie. Dit verslechtert de leefbaarheid van ons platteland. In sommige dorpen verdwijnen zelfs de lijnbussen. JA21 wil het voorzieningenniveau in Fryslân op peil houden en waar mogelijk verbeteren. Door woningbouw aan de randen van dorpen mogelijk te maken zorgen we ervoor dat jongeren en ouderen in hun eigen dorp kunnen blijven wonen. Verenigingen en dorpshuizen willen wij zoveel mogelijk behouden

Alhoewel dit geen kerntaak is van de provincie vindt JA21 het belangrijk dat in tijden van crisis voorzieningen overeind blijven. Het is belangrijk de Mienskip te faciliteren en te betrekken.

JA21 wil:

- Geen uitbreiding van Natura 2000-gebieden
- Inzetten op het behoud van voorzieningen in dorpen
- Het open karakter van het Friese landschap beschermen
- Bedreigde weidevogels en broedplekken beschermen
- Meer mogelijkheden voor fauna beherende partijen bij het duurzaam beheren van problematische populaties, zoals marters, vossen en ganzen
- Geen ruimte voor de wolf in Fryslân, actieve bestrijding van de wolf indien nodig
- Niet op voorhand een generieke verhoging van het waterpeil binnen het Friese veenweidegebied als oplossing voor bodemdaling, maar maatwerk voor de agrarische sector én bewoners
- Middels financiële voorzieningen met 'zachte' voorwaarden mensen faciliteren bij het herstel van funderingsschade
- Een centrale rol voor boeren bij landschapsbeheer

Bestuur en Financiën

De provinciale ambtenarenapparaten blijven groeien, met toenemende kosten tot gevolg. Wij willen dat de provincie zich richt op de kerntaken. Wij vinden dat de provincie zuinig om moet gaan met belastinggeld en dit niet uit mag geven aan beleid waar de provincie geen formele bevoegdheden of taken heeft. Eventuele vrijvallende middelen dienen in eerste instantie aangewend te worden voor de verlaging van de provinciale opcenten. De toenemende dwang van provincies naar gemeenten moet stoppen. De autonomie van gemeenten moet gerespecteerd worden en gewaarborgd blijven.

JA21 wil de vertrouwensbreuk tussen inwoners en politiek herstellen. We willen inwoners meer betrekken bij besluitvorming. Inwoners krijgen via referenda en een gekozen commissaris van de Koning meer invloed op het Friese bestuur.

Nederland verkeert in een ongekennde koopkrachtcrisis. De inflatie is enorm en de dagelijkse boodschappen en de energierekening gaan door het dak. Een steeds grotere groep mensen kan de kachel niet meer aanzetten

of moet bezuinigen op doodnormale zaken als boodschappen, kleding en uitjes. Het zijn allang niet meer alleen de laagste inkomens die in de knel zitten. Ook de brede werkende middenklasse, de ruggengraat van onze samenleving, komt op grote schaal in de problemen. Voor hen geen toeslagen, maar wel jaar in jaar uit lastenverzwaringen. Hogere lasten op arbeid, hogere btw, hogere accijnzen, hogere energiebelasting en een opslag duurzame energie op de energierekening. De financiële buffers van veel Nederlanders zijn door te hoge lasten en kunstmatig hoge prijzen tijdens de kabinetten-Rutte vrijwel verdwenen, waardoor zij geen financiële tegenslagen meer kunnen opvangen. Het antwoord op de koopkrachtcrisis is niet het rondpompen van geld en toeslagen, maar eindelijk inzetten op échte lastenverlichting. JA21 vindt het daarom zeker in deze tijd van cruciaal belang dat de provinciale belastingen zo laag mogelijk zijn. Wat ons betreft moet de provincie zich enkel richten op de kerntaken en bezuinigen op de provinciale hobby's, waardoor de lasten voor onze inwoners tot een minimum beperkt kunnen worden.

JA21 wil:

- Het provinciebestuur terugdringen tot haar kerntaken: geen prestigeprojecten en minder ambtenaren
- Opcen ten op de motorrijtuigenbelasting zo laag mogelijk houden. Lage provinciale belastingen, doelmatige besteding van belastinggelden
- Geen medewerking vanuit de provincie aan de asieldwangwet
- Gekozen commissaris van de Koning
- Toepassing van het provinciaal referendum

Cultuur en Recreatie

Fryslân kenmerkt zich door een sterke Friese cultuur. De Friese taal is de tweede Rijkstaal van Nederland. JA21 is hier trots op en wil de Friese cultuur en het Friese erfgoed in stand houden.

De bevoegdheid over het 'Fries' als tweede rijkstaal, inclusief het budget, ligt in Den Haag. JA21 wil deze bevoegdheid naar Fryslân halen. De provincie gaat zelf over haar taal en cultuur.

Thialf is de schaatstempel van Nederland. JA21 vindt het belangrijk dat Thialf behouden blijft voor Fryslân. Daarom willen wij lobbyen bij het Rijk voor extra budgetten en ook als provincie een steentje bijdragen.



JA21 wil:

- Behoud van Friese identiteit, taal en cultuur
- Friese cultuur en erfgoed koesteren door middel van additionele budgetten
- Bevoegdheden omtrent de budgetten rond de Friese taal, als tweede rijkstaal, van Den Haag naar de provincie halen
- Thialf behouden als de schaatsbaan van Nederland

Veiligheid

Het enorme capaciteitsstekort bij de Nationale Politie drukt zwaar op de provincie. Met name buiten de stedelijke gebieden zijn de gevolgen ernstig. Politiebureaus sluiten hun deuren, wijkagenten verdwijnen en aanrijtijden zijn veel te lang. Dit alles heeft flink zijn weerslag gehad op de veiligheid en de veiligheidsbeleving in onze dorpen. Tegelijkertijd verkeert Nederland in de greep van de ondermijnende drugscriminaliteit. Ook Fryslân. In de steden, maar zeker ook in het buitengebied waar drugsdumpingen plaatsvinden en afgelegen panden worden gebruikt als drugslab of wietkwekerij. Ook in het openbaar vervoer voelen nog altijd veel te veel reizigers en medewerkers zich onveilig door intimiderend of zelfs gewelddadig gedrag. Veiligheid mag dan geen provinciale bevoegdheid zijn; de provincie kan zich wel degelijk inspannen om van veiligheid een topprioriteit te maken binnen de provinciale kerntaken.



JA21 wil:

- Druk vanuit de provincie op het Rijk voor snelle en grootschalige uitbreiding van de politiecapaciteit
- Terugkeer van wijkposten en politiebureaus in de kleine kernen
- Intensieve controles op drugsproductie en dumpingen in het buitengebied
- BOA's of particuliere beveiligers in het openbaar vervoer dat onder de provincie valt
- Onze inwoners beschermen tegen criminele invloeden en infiltratie van criminelen in onze samenleving